

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. commissie Justitie en Veiligheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum

24 november 2021

Contactpersoon

Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink

Onderwerp:

Commissie debat gevangeniswezen en
tbs 2 december 2021

Bijlage(n)

Samenwerkingsafspraken

Doorkiesnummer

06 21 70 35 81

Ons kenmerk

VA21-068

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 2 december 2021 is het commissie debat gevangeniswezen en tbs. Met deze brief vraagt Valente aandacht voor een aantal onderwerpen, te weten:

1. Aansluiting sociaal domein en soepele doorstroom en uitstroom;
2. Langjarige contracten;
3. Recidive tijdens forensische zorgtrajecten.

1. Aansluiting sociaal domein en soepele doorstroom en uitstroom

Op de agenda staat de brief van Minister Dekker d.d. 19-8-21 nummer 33628 over de marktwerking in de forensische zorg. De Minister noemt in zijn brief vier doelen van het stelsel van forensische zorg:

- De patiënt op de juiste plek
- Voldoende forensische zorgcapaciteit
- Kwalitatief goede forensische zorg
- Aansluiting van de forensische zorg op de curatieve zorg

Wij zouden hier graag een vijfde doelstelling aan toe willen voegen, namelijk een goede aansluiting op het sociaal domein. Daarvoor moet worden voldaan aan de vijf basisvoorwaarden: identiteitsbewijs, inkomen, huisvesting, schulden (opgelost) en zorg(verzekering). Pas wanneer voldaan is aan deze 5 voorwaarden kan sprake zijn van maatschappelijk herstel en betekenisvolle participatie.

De meeste forensische cliënten doorlopen gedurende de looptijd van de forensische titel een traject vanuit de PI naar een behandelkliniek naar een beschermd wonen plek naar een vorm van ambulante zorg en/of begeleiding. Het is belangrijk dat een client op het juiste moment op de juiste plek verblijft. Op- en afschalen moet op het geschikte moment mogelijk zijn. De doorstroming moet soepel verlopen. We zien dat het daar vaak stukt. Ophoging van de beschikbare capaciteit biedt slechts een tijdelijke oplossing, zolang de uitstroom naar een schikte en betaalbare woning niet mogelijk is.

Goede samenwerking is essentieel, niet alleen binnen de forensische sector, maar zeker ook daarbuiten met gemeenten en woningbouwcorporaties.

Gaat de Minister van Justitie en Veiligheid in gesprek met de Minister van Binnenlandse Zaken/Wonen over het opnemen van deze doelgroep in de uitwerking van het rapport 'Een thuis voor iedereen', over huisvesting van bijzondere aandachtsgroepen?

Gaat de Minister de gemeenten financieel ondersteunen om nazorg na forensische zorg langdurig te kunnen bieden (het beroep op de Wmo wordt immers groter door uitstroom van deze groep)?

2. Langjarige contracten

De huidige inkoopprocedure heeft nadelen en we begrijpen dat de nieuwe procedure die nadelen deels kan wegnemen. Het is belangrijk dat voldoende capaciteit kan worden ingekocht tegen een goede kwaliteit en een reële prijs. Als Valente zijn we actief betrokken (geweest) bij de totstandkoming en de implementatie van het kwaliteitskader voor de forensische zorg. Onze leden willen ook invulling geven aan de behoefte aan extra capaciteit. Investeren in kwaliteit, deskundigheid en capaciteit doe je niet voor enkele jaren. We zijn dan ook voorstander van langjarige contracten met behoud van de mogelijkheid voor nieuwe aanbieders om toe te treden tot de markt.

Hoe gaat de minister bevorderen dat langjarige contracten, tot maximaal 8 jaar, mogelijk worden voor aanbieders van alle soorten van forensische zorg, waaronder het forensisch beschermd wonen?

3. Recidive tijdens forensische zorgtrajecten

Op de agenda van het commissie debat staat het onderzoek «Recidive tijdens forensische zorgtrajecten 2013–2017», uitgevoerd door het WODC. Het risico op recidive blijkt groot in de periode met een strafrechtelijke titel, maar zonder dat (feitelijk) forensische zorg al is ingezet. Het risico op recidive is eveneens hoog bij ambulante forensische zorg. Voor Valente zijn de volgende drie aanbevelingen uit het onderzoek het meest relevant:

Het is belangrijk om nader onderzoek te laten doen naar de relatie tussen op- en afschalen en recidive. Als de cliënt niet (meer) op de juiste plek verblijft is er, zo lijkt het, niet alleen het risico dat het behandel- en begeleidingstraject stopt, maar ook het risico dat de kans op recidive toeneemt. Het is daarom belangrijk om samenwerkingsafspraken te maken. 3RO, HVO-Querido, Leger des Heils en Valente ontwikkelden daarom in gezamenlijkheid een tool: 'Samenwerkingsafspraken' voor forensische zorg begeleiding. Aan de start van een beschermd wonen of maatschappelijke opvang traject wordt de tool gezamenlijk doorlopen. Zo werken cliënt, reclasseringswerker en begeleider samen aan dezelfde doelen en brengen ze risico's en aandachtsgebieden in kaart. Het vergroot de kans op een succesvol traject.

Een tweede aanbeveling is nader onderzoek te laten doen naar recidive tijdens reguliere zorg aansluitend op de forensische zorg. We zien dat vooral tijdens en kort na de overdrachtsmomenten het recidiverisico groot is. Dat zijn de periodes waarin de professionals extra alert moeten zijn (forensische scherpte).

Een derde aanbeveling uit het onderzoek: Het 'stoppen met criminaliteit' zien als een proces. Het gaat vaak niet in één keer goed. Het risico op terugval in oud gedrag is vrij groot.

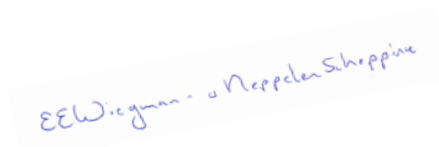
Onze leden zien te vaak 'oude bekenden' terug. Denk dan aan ex-cliënten van de maatschappelijke opvang of het beschermd wonen die het na een periode met forensische zorg toch niet redden in de maatschappij. De leden bieden hen een hernieuwde kans op herstel en een leven zonder terugval in recidive.

Om recidive tijdens lichte zorgtrajecten te voorkomen is een persoonsgerichte aanpak (individuele begeleiding) noodzakelijk met voldoende mogelijkheden voor toeleiden naar opleiding, stage en werk. Gaat de Minister in gesprek met de Minister van SZW om extra mogelijkheden voor gemeenten te creëren die stabilisatie en re-integratie van mensen met een strafrechtelijke titel mogelijk maken?

Laten we met elkaar helpen voorkomen dat de gedane investeringen in het herstel van een belangrijke groep cliënten voor niets blijken te zijn geweest.

Mocht u vragen hebben of nadere informatie willen, neemt u dan gerust contact op met mij via esme.wiegman@valente.nl of 06-21703581.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink that reads "Esmé Wiegman - van Meppelen Scheppink". The signature is written in a cursive style and is positioned above the printed name.

Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink
Directeur Valente